

RAAD VAN STATE, AFDELING BESTUURSRECHTSPRAAK

VOORZITTER VAN DE XIVe KAMER

A R R E S T

**nr. 235.690 van 7 september 2016
in de zaak A. 215.739/XIV-36.407**

In zake : Mohamed BENHASIEN
 bijgestaan en vertegenwoordigd door
 advocaat Charlotte Verkeyn
 kantoor houdend te 8000 Brugge
 Maria van Bourgondiëlaan 7B
 bij wie woonplaats wordt gekozen

tegen :

de BELGISCHE STAAT, vertegenwoordigd door
de minister van Justitie

I. Voorwerp van het beroep

1. Het beroep, ingesteld op 4 mei 2015, strekt tot de nietigverklaring van “de tuchtrechtelijke sanctie die [verzoeker] werd opgelegd bij beslissing dd. 10 april 2015 [...] uitgaande van de gevangenisdirectie van de gevangenis te Brugge”.

II. Verloop van de rechtspleging

2. De verwerende partij heeft een memorie van antwoord ingediend en verzoeker heeft een memorie van wederantwoord ingediend.

Auditeur Frederik Eggermont heeft een verslag opgesteld overeenkomstig artikel 93, eerste lid, van het besluit van de Regent van 23 augustus 1948 ‘tot regeling van de rechtspleging voor de afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State’.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechtzitting, die heeft plaatsgevonden op 13 april 2016 .

Kamervoorzitter Geert Debersaques heeft verslag uitgebracht.

Advocaat Annik Haegeman, die *loco* advocaat Charlotte Verkeyn verschijnt voor verzoeker, en attaché Xaveer Laureyns, die verschijnt voor de verwerende partij, zijn gehoord.

Auditeur Frederik Eggermont heeft een met dit arrest eensluidend advies gegeven.

Er is toepassing gemaakt van de bepalingen op het gebruik der talen, vervat in titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973.

III. Feiten

3.1. Verzoeker is ten tijde van de feiten opgesloten in de gevangenis van Brugge.

3.2. Op 7 april 2015 wordt lastens verzoeker een rapport aan de directeur opgesteld met daarin de volgende vaststellingen:

“Tijdens de etensbedeling om 7u45 merk ik door het winket net vooraleer ik [verzoeker] eten en medicatie wil geven dat hij heel wat papieren op cel in brand had gestoken. Sub 34 werd ingelicht en meteen was er heel wat helpend volk. Bovengenoemde ging vrijwillig naar de veiligheidscel zonder verzet. Hij zette met deze daad heel wat mensenlevens op het spel wellicht om een monocel op gesloten sectie te verkrijgen.”

3.3. Op 10 april 2015 wordt aan verzoeker de tuchtsanctie opgelegd van “9 d strafcel met inbegrip van de voorlopige maatregel van 7/4/2015 om 18:00 tem 14/04/2015 om 18:00”. Deze beslissing steunt op de volgende motivering:

“Betrokkene heeft brand gesticht op zijn cel. Betrokkene brengt hierbij op ernstige wijze de veiligheid van zichzelf en anderen in het gedrang. Daarnaast verstoort betrokkene de orde op sectie en ruimer, van de hele inrichting. We tillen zeer zwaar aan de inbreuk van betrokkene. Te meer gezien betrokkene met zijn daden geen enkel respect toont voor zijn omgeving, voor anderen of voor mogelijke gevolgen van zijn daden.

Orde en veiligheid

De gedetineerde heeft tot plicht er zorg voor te dragen dat hij door zijn gedrag ten opzichte van het personeel, medegedetineerden en andere personen de orde en veiligheid niet in gevaar brengt of verstoort (Art. 106 § 1 van de Basiswet 12.1.2005)

Gevaar goede orde en veiligheid

Het gedrag van de gedetineerde is een gevaar voor de goede orde en veiligheid in de inrichting.

Niet naleven regels

De gevangenis is een omgeving waar normen en regels noodzakelijk zijn om het voor iedereen leefbaar te houden. Gelet op het feit dat de regels niet werden nageleefd, lijkt een sanctie hier op zijn plaats.

Feiten bewezen

Na onderzoek komen wij tot de conclusie dat de feiten vermeld in het rapport aan de directeur zijn bewezen.”

Dit is de bestreden beslissing.

IV. Regelmatigheid van de rechtspleging

4. Verzoeker werpt in de memorie van wederantwoord op dat de memorie van antwoord van de verwerende partij niet ontvankelijk is. Een deel ervan is volgens hem in het Frans gesteld terwijl de rechtspleging het Nederlands is (artikel 64 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State).

5. De loutere omstandigheid dat in de memorie van antwoord één zin in het Frans wordt geciteerd uit een arrest van de Raad van State dat enkel in het Frans is gewezen en waarvan geen officiële vertaling bestaat, en die wordt voorafgegaan door een zin die de strekking ervan weergeeft, maakt geen schending uit van artikel 64 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State, laat staan dat een dergelijke schending van de taalvoorschriften zou voorliggen die zou meebrengen dat de gehele memorie van antwoord als niet ontvankelijk zou moeten worden beschouwd.

De exceptie wordt verworpen.

V. Onderzoek van het enige middel

Uiteenzetting van het middel

6. Verzoeker voert de schending aan van de artikelen 2 en 3 van de wet van 29 juli 1991 ‘betreffende de uitdrukkelijke motivering van de bestuurshandelingen’ en van artikel 143 *juncto* 124 van de basiswet van 12 januari 2005 ‘betreffende het gevangeniswezen en de rechtspositie van de gedetineerden’ (hierna: de basiswet). Verzoeker bekritiseert dat “voorts louter [wordt] vermeld dat ‘betrokkene is gekraakt’” en dat “enige andere beschrijving van hetgeen [hij] heeft gezegd tijdens de tuchtzitting [...] niet [wordt] aangehaald”, hetgeen hij detailleert.

Verzoeker stelt voorts dat, aangezien uit artikel 143 van de basiswet volgt dat uit de beslissing tot het opleggen van een tuchtstraf moet blijken waarom voor een bepaalde tuchtstraf wordt gekozen en niet bijvoorbeeld voor een minder zware straf, de motivering in de bestreden beslissing hem geenszins in staat stelt kennis te nemen van de overwegingen die aan de basis lagen van het nemen van de tuchtstraf.

Ook voert hij aan dat hij geenszins in staat is te begrijpen of, hoe en op welke manier met zijn verweer en zijn psychische toestand is rekening gehouden. Bij het opleggen van de hoegrootheid van de straf blijkt nergens of, hoe en op welke manier rekening werd gehouden met zijn psychologische toestand. Er wordt in de bestreden beslissing enkel gesteld dat gezien de feiten, die na een “onderzoek” bewezen worden geacht, “een” sanctie gepast lijkt. Geenszins kan worden afgeleid uit de bestreden beslissing waarom negen dagen strafcel gepast of proportioneel geacht worden nu hij ziek is. Verzoeker stelt geen kennis te hebben van een “onderzoek” en zich niet te hebben kunnen verdedigen in het kader van dit “onderzoek”. Nochtans zijn de elementen vervat in artikel 143 van de basiswet waarmee de verwerende partij rekening moet houden geen vrijgeleide maar een

verplichting. Ook uit artikel 124 van de basiswet volgt volgens verzoeker dat er dient te worden gemotiveerd “nu de proportionaliteit dient te worden nagegaan”.

In de memorie van wederantwoord herhaalt verzoeker de argumentatie vervat in het verzoekschrift en voegt hij eraan toe dat zijn betoog feitelijk ging over het feit dat hij niet in kennis kan worden gesteld hoe, of en op welke manier de bestreden beslissing rekening heeft gehouden bij het opleggen van de straf met de argumenten die hij heeft aangevoerd. “Volledigheidshalve” wenst hij toe te voegen dat de motivering moet duidelijk maken waarom “deze criteria” een inbreuk uitmaken en waarom zij de opgelegde straf verantwoorden. Motieven moeten om afdoende te zijn, duidelijk maken waarom gemeend wordt het verweer niet te kunnen aannemen.

Beoordeling

7. De artikelen 124 en 143, § 1, van de basiswet luiden:

“Art. 124. § 1 Een gedetineerde mag tuchtrechtelijk niet gestraft worden voor andere inbreuken en met andere sancties dan die welke omschreven worden door deze wet.

§ 2 Indien de tuchtsanctie, ten tijde van de tuchtrechtelijke beslissing vastgesteld, verschilt van die welke ten tijde van het tuchtrechtelijk misdrijf was bepaald, wordt de minst zware sanctie toegepast.

Art. 143. § 1 Bij de keuze van de aard en de omvang van de tuchtsanctie wordt rekening gehouden met de ernst van de inbreuk, met de omstandigheden waarin zij plaatsvond, verzachtende omstandigheden en met de voorlopige maatregelen die eventueel overeenkomstig artikel 145, § 1, werden opgelegd.”

Deze bepalingen houden op zich geen verplichting tot formele motivering in. In de mate dat het middel zulks aanvoert, faalt het in rechte.

8. De artikelen 2 en 3 van de wet van 29 juli 1991 ‘betreffende de uitdrukkelijke motivering van de bestuurshandelingen’ verplichten de administratieve overheid in de akte de juridische en feitelijke overwegingen op te nemen die aan de beslissing ten grondslag liggen, en dat op “afdoende” wijze.

Het afdoend karakter van de motivering betekent dat de motivering pertinent moet zijn, dit wil zeggen dat ze duidelijk met de beslissing te maken moet hebben, en dat ze draagkrachtig moet zijn, dit wil zeggen dat de aangehaalde redenen moeten volstaan om de beslissing te dragen. De belangrijkste bestaansreden van de motiveringsplicht, zoals die wordt opgelegd door de voormelde wet van 29 juli 1991, bestaat erin dat de betrokkene in de hem aanbelangende beslissing zelf de motieven moet kunnen aantreffen op grond waarvan ze werd genomen, opdat de betrokkene met kennis van zaken zou kunnen uitmaken of het aangewezen is de beslissing met een annulatieberoep te bestrijden.

Hoewel de formelemotiveringsplicht de tuchtoverheid er niet toe verplicht uitdrukkelijk te antwoorden op alle door betrokkene tijdens de tuchtprocedure opgeworpen argumenten, moet uit haar beslissing wel kunnen worden opgemaakt dat het verweer van betrokkene daadwerkelijk in de besluitvorming is betrokken. Hieruit volgt dat de tuchtoverheid niet uitvoerig moet antwoorden op elk van deze argumenten. Wel moet impliciet of expliciet blijken dat de argumentatie van de betrokkene in de besluitvorming werd betrokken en moet hieruit minstens impliciet kunnen worden afgeleid waarom de argumenten in het algemeen niet werden aanvaard.

9. De formele motivering van de bestreden beslissing is hiervoor weergegeven (*supra*, punt 3.3.). Hieruit blijkt op afdoende wijze waarom, naar het oordeel van de verwerende partij, verzoeker tuchtrechtelijk wordt gestraft. Dit volstaat in het licht van de formelemotiveringsplicht. De enkele omstandigheid dat verzoeker zich niet kan vinden in de gegeven formele motivering, maakt die daarom niet onwettig.

De grief dat in de bestreden beslissing niet is beschreven wat verzoeker volgens hem in de tuchtzitting heeft aangehaald, is evenmin gegrond. Om aan de bestaansreden van de formelemotiveringsplicht tegemoet te komen is het immers niet vereist dat de inhoud van de tijdens het mondeling tuchtverhoor uiteengezette argumenten wordt overgenomen in de bestreden beslissing. Om

dezelfde reden is de grief dat moet worden gemotiveerd waarom voor de opgelegde straf is gekozen en niet voor een andere en waarom die proportioneel is, niet gegrond nu de formelemotiveringsplicht zulke uitdrukkelijke motivering niet inhoudt.

Waar verzoeker ook doet gelden dat hij op lezing van de bestreden beslissing niet in staat is te begrijpen of, hoe en op welke manier met zijn verweer ter gelegenheid van het tuchtverhoor en zijn psychische toestand is rekening gehouden, blijkt dat verzoeker geen gebruik heeft gemaakt van de op grond van artikel 144, § 5, vierde lid, van de basiswet bestaande mogelijkheid om zijn verweermiddelen schriftelijk ter kennis te brengen van de gevangenisdirecteur. Te dezen blijkt uit het verslag van de tuchtrechtelijke hoorzitting dat verzoeker, bijgestaan door een advocaat, de feiten heeft erkend, zich verontschuldigt, spijt heeft van zijn vorige daden en zijn straf het liefst alleen wil uitzitten en dat hij volgens zijn advocaat “op die dag gekraakt is met de gekende gevolgen”. Uit dit verslag blijkt echter niet dat verzoeker heeft gewezen op enige psychische problemen of een verwarde psychologische toestand waardoor hij “zelf niet goed weet wat er gebeurd is”. Aldus maakt verzoeker niet aannemelijk dat zijn verweer zoals aangebracht tijdens het tuchtverhoor, niet daadwerkelijk in de besluitvorming is betrokken, minstens licht hij niet *in concreto* toe of werkt hij niet uit waarom uit de bestreden beslissing niet (minstens impliciet) kan worden afgeleid waarom zijn argumenten in het algemeen niet werden aanvaard, derwijze dat hierdoor de formelemotiveringsplicht zou zijn miskend.

10. Het enige middel is ongegrond.

Het auditoraat heeft terecht gemeend dat de zaak met korte debatten een oplossing kan krijgen.

BESLISSING

1. De Raad van State verwerpt het beroep.

2. Verzoeker wordt verwezen in de kosten van het beroep tot nietigverklaring, begroot op 200 euro.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechtzitting van zeven september tweeduizend zestien, door de Raad van State, XIVE kamer, samengesteld uit:

Geert Debersaques,	kamervoorzitter,
bijgestaan door	
Nick Hollevoet,	toegevoegd griffier.

De griffier

De voorzitter

Nick Hollevoet

Geert Debersaques